

سوالات تستی درس پانزدهم تاریخ دهم انسانی

۱ - منظومه‌ی داستانی که در قرن ۵ م. به زبان پهلوی ساسانی سروده شد چه نام داشت و در ایرانباستان، کتابت بیشتر شامل چه مضامینی بود؟

① مادیان هزار دادستان - اسناد سیاسی و اقتصادی

② درخت آسوریک - متن‌های ادبی و دینی

③ مادیان هزار دادستان - متن‌های ادبی و دینی

④ درخت آسوریک - اسناد سیاسی و اقتصادی

۲ - در نتیجه کدام تحول در زمان فرمانروایی خسرو انوشیروان، جنبش علمی نیرومندی در ایران پدید آمد؟

① آمیخته شدن دانش ایرانی با دانش سراسر قلمرو شاهی

② تأسیس مراکز مهم علمی مانند دانشگاه جندی‌شاپور

③ گسترش یافتن مبادلات فرهنگی ایران با هند و روم

④ گفت‌وگوی علمی با فیلسوفان یونانی پناهنده به ایران

۳ - از زبان‌های دوره کهن ایران باستان، تنها از چه زبان‌هایی آثار مکتوبی برجای مانده است؟

① فارسی باستان و اوستایی

② هندو ایرانی و ایرانی

③ ایلامی و پارسی

④ هندواروپایی و اوستایی

۴ - دانشگاه جندی‌شاپور یکی از مراکز علمی کدام حکومت ایران باستان است و چه رشته‌ای در آن‌جا رونق بیشتری داشت؟

① اشکانیان - نجوم

② ساسانیان - فلسفه

③ ساسانیان - پزشکی

④ اشکانیان - الهیات

۵ - در دوره ساسانیان، آموزش و تعلیم و تربیت برای فرزندان توده مردم از قبیل کشاورزان، پیشه‌وران و صنعت‌گران چگونه انجام می‌گرفت؟

۱) در آموزشگاه‌ها و مدارس آموزش می‌دیدند.

۲) معمولاً حرفه پدران خود را می‌آموختند.

۳) فقط حق داشتند آموزش‌های نظامی ببینند.

۴) زیر نظر موبدان زرتشتی آموزش می‌دیدند.

۶ - در دوره‌ی کدام سلسله‌ی باستانی دانشگاه جندی‌شاپور، یکی از برجسته‌ترین مراکز علمی جهان، ساخته شد؟

۱) ساسانیان ۲) هخامنشیان ۳) اشکانیان ۴) ایلامیان

۷ - در دوران ساسانی، آموزگاری به عنوان یک شغل رسمی به چه قشری اختصاص داشت؟

۱) اشراف ۲) دیوران ۳) موبدان ۴) دیوان‌سالاری

۸ - کدام مورد از ویژگی‌های زبان پهلوی اشکانی است؟

۱) از جمله زبان‌هایی است که از قدیمی‌ترین زمان تا پایان هخامنشیان در مناطق مختلف ایران رواج داشتند.

۲) منظومه‌های داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار» زیران ابتدا به این زبان سروده شده‌اند.

۳) در زمان هخامنشیان قصه‌های متعددی به این زبان وجود داشته و مردم آن‌ها را از حفظ می‌خوانده‌اند.

۴) در نواحی جنوب و جنوب غربی ایران رایج بود و زبان رسمی و درباری حکومت اشکانی شمرده می‌شد.

۹ - کدام یک از ویژگی‌های زبان فارسی میانه نیست؟

۱) دنباله‌ی زبان فارسی باستان به حساب می‌آید.

۲) زبان رسمی و درباره اشکانیان بوده است.

۳) نام دیگر آن پهلوی ساسانی است.

۴) در نواحی جنوب و جنوب غربی ایران رایج بود.

۱۰- در دوره‌ی ساسانیان، آموزش، تعلیم و تربیت برای فرزندان توده‌ی مردم از قبیل کشاورزان، پیشه‌وران و صنعت‌گران چگونه انجام می‌گرفت؟

① در آموزشگاه‌ها و مدارس آموزش می‌دیدند.

② معمولاً حرفه‌ی پدران خود را می‌آموختند.

③ فقط حق داشتند آموزش‌های نظامی ببینند.

④ زیر نظر موبدان زرتشتی آموزش می‌دیدند.

۱۱- چرا در ایران باستان نوشتن متن‌های ادبی و دینی چندان معمول نبود؟

① زیرا در ایران، سنت شفاهی بر کتابت و نوشتن ترجیح داده می‌شد.

② زیرا این متون در مقابل متون سیاسی و اقتصادی، ارزشی نداشتند.

③ چون برخلاف یونانیان، ایرانیان چندان از سنت ادبی برخوردار نبودند.

④ چون در ایران باستان تعلیم و تربیت به قشر خاصی محدود می‌شد.

۱۲- در زمان سلطنت انوشیروان، به کدام دلیل تعدادی از فیلسوفان یونانی به ایران پناهنده شدند؟

① افزایش مبادلات فرهنگی میان ایران و روم

② تنگ‌نظری امپراتور روم

③ جنگ میان دولت، شهرهای یونانی

④ یورش مقدونیان به یونان

۱۳- در دوره‌ی کدام سلسله‌ی باستانی دانشگاه جندی‌شاپور، یکی از برجسته‌ترین مراکز علمی جهان، ساخته شد؟

① ساسانیان ② هخامنشیان ③ اشکانیان ④ ایلامیان

۱۴- مهم‌ترین نتیجه‌ی مبادلات فرهنگی با هند و روم در دوره‌ی فرمانروایی خسروانوشیروان کدام است؟

① با پناهنده شدن فیلسوفان یونانی به ایران مباحث فلسفی مورد توجه قرار گرفت.

② یکی از برجسته‌ترین مراکز علمی جهان باستان، دانشگاه جندی‌شاپور تأسیس شد.

③ بسیاری از دانشمندان به گفتگوهای علمی با فیلسوفان روی آوردند.

④ جنبش علمی نیرومندی در کشور پدید آمد.

۱۵ - در دوره کدام سلسله در ایران یکی از مراکز علمی جهان باستان جندی شاپور در حوالی شهر دزفول بود؟

- ① ساسانی ② ایلامی ③ اشکانی ④ هخامنشی

۱۶ - کدام یک از زبان‌های کهن ایرانی (زبان‌های دوره‌ی کهن)، زبانی بوده که مردمان یکی از نواحی شرقی ایران به آن سخن می‌گفته‌اند؟

- ① مادی ② بلخی ③ خوارزمی ④ اوستایی

۱۷ - در دوران حکومت کدام پادشاه ساسانی تعدادی از فیلسوفان یونانی بر اثر تنگ‌نظری امپراتور روم به ایران پناهنده شدند؟

- ① اردشیر ② شاپور یکم ③ شاپور دوم ④ انوشیروان

۱۸ - داستان «هزار افسان» که داستان هزار و یک شب براساس آن شکل گرفته، مربوط به کدام دوره باستانی ایران است و زبان دوم نوشتاری دوران هخامنشی چه بود؟

- ① هخامنشی - اوستایی

- ② اشکانی - ایلامی

- ③ هخامنشی - ایلامی

- ④ اشکانی - اوستایی

۱۹ - از کدام منابع می‌توان استنباط کرد که دانش و فرهنگ ایرانیان در عهد باستان در سطح بالایی بوده است؟

- ① مندرجات اوستا، سنگ‌نوشته‌های بیستون، کتیبه‌ها و گزارش‌های تاریخ‌نویسان یونانی

- ② سنگ‌نوشته‌های بیستون، کتیبه‌ها، لوح‌های گلی تخت جمشید و گزارش‌های تاریخ‌نویسان

یونانی

- ③ شاهنامه، سنگ‌نوشته‌های بیستون، گزارش‌های تاریخ‌نویسان یونانی و لوح‌های گلی تخت

جمشید

- ④ مندرجات اوستا، کتیبه‌ها، گزارش‌های تاریخ‌نویسان یونانی

۲۰ - کدام گزینه از زبان‌های ایرانی میانه محسوب می‌شود؟

- ① سانسکریت ② مادی ③ فارسی دری ④ پارسی

۲۱ - دانشگاه جندی شاپور که یکی از برجسته ترین مراکز علمی جهان باستان بود، در نزدیکی کدام شهر کنونی قرار داشت و تا چه زمانی به فعالیت خود ادامه داد؟

- ① اهواز - قرون نخستین اسلامی
- ② اهواز - سقوط سلسله ی ساسانیان
- ③ دزفول - قرون نخستین اسلامی
- ④ دزفول - تا سقوط سلسله ی ساسانیان

۲۲ - کدام مورد، از کاربردهای زبان ایلامی در دوره ی هخامنشیان نمی باشد؟

- ① متن های ادبی و دینی در دوره ی هخامنشی با این زبان نوشته می شد.
- ② به عنوان زبان دوم نوشتاری در دوران هخامنشی شناخته می شد.
- ③ در برخی از سنگ نوشته های دوره ی هخامنشیان، ترجمه ی ایلامی نوشته ها نیز آمده است.
- ④ تقریباً تمامی هزاران لوح گلی کشف شده از تخت جمشید، به خط و زبان ایلامی است.

۲۳ - کدام دسته از آثار ادبی، از دوره ی اشکانیان و به خط و زبان پارتی بر جای مانده است؟

- ① داستان های ملی و پهلوانی مانند هزار افسان که شاعران و موسیقی دانان دوره گرد برای مردم می خواندند.

- ② خدای نامه و داستان هایی مانند «بیژن و منیژه» که بعدها به شاهنامه راه یافت.
- ③ منظومه های داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار زریران»
- ④ تقریباً هیچ نوشته ی ادبی به زبان و خط پارتی بر جای نمانده است.

۲۴ - زبان های ایرانی دوره ی میانه، در چه دوره ای در ایران متداول بودند؟

- ① روی کار آمدن هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانی
- ② سقوط هخامنشیان تا روی کار آمدن حکومت ساسانی
- ③ سقوط هخامنشیان تا قرون نخستین اسلامی
- ④ روی کار آمدن هخامنشیان تا قرون نخستین اسلامی

۲۵ - در دوره ی کدام دولت، باستانی گوسان ها داستان های ملی و پهلوانی را سینه به سینه به نسل های بعدی منتقل می کردند؟

- ① ایلامیان
- ② اشکانیان
- ③ ساسانیان
- ④ هخامنشیان

۲۶ - به نقل از مورخان یونانی، کدام یک از داستان‌های زیر، در زمان هخامنشیان به زبان فارسی باستان وجود داشته و مردم آن را از حفظ می‌خوانده‌اند؟

① درخت آسوریک ② یادگار زریران

③ هزار افسان ④ ویس و رامین

۲۷ - در دوران ساسانی «آموزگاری به عنوان یک شغل رسمی» به کدام گروه اختصاص داشت و «اداره یا آموزشگاه‌ها و مدارس» عموماً در اختیار چه کسانی بود؟ (به ترتیب)

① دبیران - دبیران ② موبدان - دبیران

③ دبیران - موبدان ④ موبدان - دبیران

۲۸ - متن زیر مربوط به کدام گزینه است؟

«منظومه‌ای داستانی به زبان پهلوی ساسانی و متعلق به قرن ۵ م. است که به اعتقاد برخی پژوهشگران، ابتدا به زبان پارسی سروده شده است.»

① یادگار زریران ② خسرو و شیرین

③ بیژن و منیژه ④ هزار افسان

۲۹ - کدام گزینه، از زبان‌هایی است که تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانیان در مناطق مختلف ایران متداول بودند؟

① مادی ② فارسی باستان

③ پارسی ④ اوستایی

۳۰ - کدام قسمت از برنامه‌های آموزشی و مواد درسی مدارس و آموزشگاه‌ها در دوران باستان ایران، همگانی بود؟

① آموختن اصول دین زرتشتی، فراگیری آداب و رسوم دینی و میهنی و مختصری خواندن و نوشتن

② معارف دینی زرتشتی، ادبیات پهلوی و برخی دیگر از علوم زمان

③ تعلیمات دینی و اوستایی، خط، زبان، ادبیات و حساب، تربیت بدنی و سوارکاری

④ دانش‌های سیاسی، کشورداری، فنون رزمی و گاهی زبان‌های خارجی

۳۱ - کدام مورد، از کاربردهای زبان ایلامی در دوره‌ی هخامنشیان نمی‌باشد؟

- ① متن‌های ادبی و دینی در دوره‌ی هخامنشی با این زبان نوشته می‌شد.
 ② به عنوان زبان دوم نوشتاری در دوران هخامنشی شناخته می‌شد.
 ③ در برخی از سنگ‌نوشته‌های دوره‌ی هخامنشیان، ترجمه‌ی ایلامی نوشته‌ها نیز آمده است.
 ④ تقریباً تمامی هزاران لوح گلی کشف شده از تخت جمشید، به خط و زبان ایلامی است.

۳۲ - متن زیر مربوط به کدام گزینه است؟

«منظومه‌ای داستانی به زبان پهلوی ساسانی و متعلق به قرن ۵م. است که به اعتقاد برخی از زبان‌شناسان، ابتدا به زبان پارتی سروده شده است.»

- ① یادگار زریران
 ② خسرو و شیرین
 ③ بیژن و منیژه
 ④ هزار افسان
- ۳۳ - کدام گزینه، از زبان‌های ایرانی دوره‌ی میانه است که در مناطق شمال و شمال شرق ایران متداول بود؟

- ① فارسی باستان
 ② فارسی میانه
 ③ اوستایی
 ④ پهلوی اشکانی
- ۳۴ - کدام یک از داستان‌های شاهنامه اصل و ریشه اشکانی دارد؟
- ① شاپورگان
 ② بیژن و منیژه
 ③ ویس و رامین
 ④ هزار و یک شب
- ۳۵ - در زمان فرمانروایی کدام شهریار ساسانی، مبادلات فرهنگی با هند و روم گسترش یافت و در نتیجه‌ی آن، جنبش علمی نیرومندی در ایران پدید آمد؟

- ① خسرو پرویز
 ② شاپور یکم
 ③ خسرو انوشیروان
 ④ قباد یکم

۳۶ - تقریباً تمامی هزاران لوح گلی کشف شده از تخت جمشید به چه زبانی است؟

- ① ایلامی
 ② آرامی
 ③ اوستایی
 ④ فارسی باستان

۳۷ - کدام گزینه درباره‌ی خط و زبان ایلامی نادرست است؟

- ۱) زبان ایلامی، زبان مردمان جنوب غربی فلات ایران قبل از ورود آریایی‌ها بود.
 - ۲) این زبان به عنوان زبان دوم نوشتاری در دوران هخامنشی مورد استفاده قرار گرفت.
 - ۳) تقریباً تمامی لوح‌های گلی کشف شده از تخت جمشید، به این خط است.
 - ۴) مردمان بخشی از نواحی شرقی ایران هم به زبان ایلامی سخن می‌گفتند.
- ۳۸ - در دوران ساسانی «آموزگاری به عنوان یک شغل رسمی» به کدام گروه اختصاص داشت و «اداره‌ی آموزشگاه‌ها و مدارس» عموماً در اختیار چه کسانی بود؟ (به ترتیب)

- ۱) دبیران - دبیران
- ۲) موبدان - دبیران
- ۳) دبیران - موبدان
- ۴) موبدان - موبدان

۳۹ - کدام مورد از ویژگی‌های زبان پهلوی اشکانی است؟

- ۱) از جمله زبان‌هایی است که از قدیمی‌ترین زمان تا پایان هخامنشیان در مناطق مختلف ایران رواج داشتند.
- ۲) منظومه‌های داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار زریران» ابتدا به این زبان سروده شده‌اند.
- ۳) در زمان هخامنشیان، قصه‌های متعددی به این زبان وجود داشته و مردم، آن‌ها را از حفظ می‌خوانده‌اند.
- ۴) در نواحی جنوب و جنوب غربی ایران رایج بود و زبان رسمی و درباری حکومت اشکانی شمرده می‌شد.

۴۰ - کدام یک از زبان‌های باستانی در مناطق شمال و شمال شرق ایران و کدام یک در نواحی جنوب و جنوب غربی ایران رایج بود؟

- ۱) اوستایی - مادی
- ۲) پهلوی اشکانی - فارسی میانه
- ۳) پارتی - سغدی
- ۴) فارسی باستان - پهلوی اشکانی

۴۱ - به چه علت، پیشرفت علمی - فرهنگی ایران در دوره ساسانی نسبت به سایر دوران‌ها بیشتر بود؟

- ۱) به علت رواج داشتن تعلیم و تربیت چندین مرحله‌ای در ایران عصر ساسانی
- ۲) علاقه‌مندی پادشاهان ساسانی به نشر علوم و ایرانیان به دانش و دستاوردهای علمی دیگر سرزمین‌ها

۳) تأسیس دانشگاه جندی‌شاپور به عنوان یکی از برجسته‌ترین مراکز علمی امپراتوری

۴) گسترش یافتن مبادلات فرهنگی با هند و روم در زمان پادشاهی خسرو پرویز

۴۲ - در زمان هخامنشیان مردم ایران کدام قصه‌های زیر را از حفظ می‌خواندند؟

۱) یادگار زریران

۲) هزار فسان

۳) درخت آسوریک

۴) هزار و یک شب

۴۳ - به چه دلیل تعدادی از فیلسوفان یونانی در زمان فرمانروایی خسرو انوشیروان به ایران آمدند؟

۱) دعوت انوشیروان از دانشمندان دیگر سرزمین‌ها به ایران

۲) پیشرفت‌های علمی و فرهنگی ایران در عصر ساسانی

۳) توجه ساسانیان به رفاه حال اندیشمندان

۴) تنگ‌نظری امپراتوری روم و پناهنده شدن دانشمندان به ایران

۴۴ - متن زیر مربوط به کدام گزینه است؟

«منظومه‌ای داستانی به زبان پهلوی ساسانی و متعلق به قرن ۵م. است که به اعتقاد برخی

پژوهشگران، ابتدا به زبان پارسی سروده شده است.»

۱) یادگار زریران

۲) خسرو و شیرین

۳) بیژن و منیژه

۴) هزار افسان

۴۵ - نویسنده کتاب «ایران در زمان ساسانیان» کدام شخص است؟

- ① ایرج افشار
 ② کریستین سن
 ③ تورج دریایی
 ④ آرتور ابهام پوپ

۴۶ - مهم ترین دلیل پیشرفت علمی-فرهنگی ایران در دوره ی ساسانی نسبت به سایر دوران ها چیست؟

- ① تعلیم و تربیت منسجم و چند مرحله ای
 ② توجه پادشاهان ساسانی به نشر علوم و علاقه مندی ایرانیان به دستاوردهای علمی دیگر سرزمین ها

③ تأسیس دانشگاه جندی شاپور به عنوان یکی از برجسته ترین مراکز علمی جهان

④ گسترش مبادلات فرهنگی با هند و روم در زمان خسرو پرویز

۴۷ - درباره ی زبان فارسی میانه کدام گزینه درست است؟

① این زبان دنباله ی زبان فارسی باستان به حساب می آید و در نواحی جنوب و جنوب غربی ایران رایج بود.

② در مناطق شمال و شمال شرق ایران متداول بود.

③ مهم ترین مدارک بر جای مانده از این زبان، سنگ نوشته های پادشاهان هخامنشی است که به خط میخی نوشته شده اند.

④ تقریباً تمامی هزاران لوح گلی کشف شده از تخت جمشید به این خط و زبان است.

۴۸ - کدام گزینه درباره ی اقدامات خسرو انوشیروان در رابطه با علم و مباحث آموزشی، درست است؟

① پناه دادن به تعدادی از فیلسوفان یونانی در ایران و گفت و گوی علمی با آنها

② تبلیغ دین زرتشتی در قلمرو روم و مباحثه با روحانیون مسیحی درباره ی رسمیت یافتن این دین

③ اختصاص آموزگاری به عنوان یک شغل رسمی به موبدان و گسترش دانشگاه جندی شاپور

④ اهمیت دادن به آداب و رسوم دینی و میهنی و توجه ویژه به سوارکاری و تیراندازی

۴۹ - اطلاعات زیر مربوط به کدام خط‌های ایران باستان می‌باشد؟

«از چپ به راست نوشته می‌شد و در دوران هخامنشی هم رایج بود - زبانی که مردمان نواحی شرقی ایران به آن سخن می‌گفتند - زبان نواحی شمال و شمال شرقی و زبان رسمی حکومت اشکانیان - زبان نواحی جنوب و جنوب غربی ایران و زبان رسمی حکومت ساسانی - زبان قوم پارس و نیای زبان فارسی امروزی»

① میخی ایلامی - اوستایی - ایرانی نو - پهلوی اشکانی - فارسی باستان

② میخی اکدی - فارسی باستان - فارسی میانه - پارتی - ایرانی نو

③ میخی ایلامی - اوستایی - پارتی - پهلوی ساسانی - فارسی باستان

④ میخی اکدی - فارسی باستان - اوستایی - ایرانی نو - فارسی باستان

۵۰ - کدام گزینه پاسخ صحیح سؤال‌های زیر است؟

الف) در کدام دوره آموزگاری به عنوان یک شغل رسمی به موبدان اختصاص داشت؟

ب) در زمان کدام حکومت علوم و فنون بین‌النهرین، مصر، ایلام هند و آسیای صغیر، با دانش‌های ایرانی آمیخته شد؟

پ) شهر دانشگاهی جندی‌شاپور در کدام عصر به عنوان یکی از مراکز علمی جهان باستان شناخته شد؟

① هخامنشیان ساسانیان - ساسانیان

② ساسانیان - هخامنشیان - ساسانیان

③ ساسانیان - ساسانیان - هخامنشیان

④ هخامنشیان - هخامنشیان - ساسانیان

۵۱ - در ایران باستان، آثار باقی مانده از ادبیات کهن ایران مانند «منظومه عاشقانه ویس و رامین -

منظومه داستانی یادگار زریران - داستان‌های شاهنامه» به چه خط و زبانی نگارش یافته است و کدام

گزینه درباره «خط دین دبیری» صحیح است؟

① پارتی - پهلوی ساسانی - اشکانی - الفبای این خط از روی الفبای ساسانی ساخته شد.

② اشکانی - پهلوی ساسانی - پارتی - الفبای این خط از چپ به راست نوشته می‌شد.

③ پارتی - پهلوی ساسانی - اشکانیان - الفبای این خط در دوره ساسانی از روی الفبای پهلوی ساخته شد.

④ پهلوی ساسانی - اشکانی - پارتی - الفبای این خط از چپ به راست نوشته می‌شد و هر کلمه با یک نقطه از کلمه دیگر جدا می‌گردد.

۵۲ - کدام مورد درباره‌ی زبان فارسی باستان درست است؟

- ① از جمله زبان‌هایی است که تقریباً از زمان سقوط هخامنشیان تا فروپاشی حکومت ساسانیان در مناطق مختلف ایران متداول بودند.
- ② در نواحی جنوب و جنوب غربی ایران رایج بود و زبان رسمی و درباری حکومت ساسانی شمرده می‌شد.
- ③ در زمان هخامنشیان، قصه‌های متعددی به این زبان وجود داشته و مردم آن‌ها را از حفظ می‌خوانده‌اند.

④ منظومه‌های داستانی «درخت آسوریک» و «یادگار زیریران» ابتدا به این زبان سروده شده‌اند.

۵۳ - هر کدام از موارد به‌ترتیب مرتبط با موارد کدام گزینه می‌باشد؟

- الف) در زمان فرمانروایی او، مبادلات فرهنگی با هند و روم گسترش یافت.
- ب) زمان پارتی یا پهلوی اشکانی، در این مناطق ایران متداول بود
- پ) از این دوران آثار بیشتری به خط و زبان فارسی میانه در موضوعات مختلف به دست ما رسیده است.

① خسرو انوشیروان - شمال و شمال شرق - ساسانیان - فارسی میانه

② شاپور اول - جنوب و جنوب غرب - اشکانیان - پارتی

③ شاپور اول - شمال و شمال شرق - اشکانیان - پهلوی اشکانی

④ خسرو انوشیروان - جنوب و جنوب غرب - ساسانیان - پهلوی ساسانی

۵۴ - زبان پارتی یا پهلوی اشکانی و زبان خوارزمی به‌ترتیب جزء کدام شاخه‌های زبان‌های هند و اروپایی محسوب می‌شود؟

① زبان‌های غربی، زبان‌های شرقی ② زبان‌های شرقی، زبان‌های غربی

③ ایرانی میانه، ایرانی باستان ④ ایرانی باستان، ایرانی میانه

۵۵ - زبان‌های فارسی «میانه فارسی باستان و ایرانی نو» به‌ترتیب در کدام یک از دوره‌های تاریخ ایران رواج یافتند؟

① ساسانی، هخامنشی، اسلامی ② هخامنشی، اشکانی، ساسانی

③ هخامنشی، ساسانی، اسلامی ④ ساسانی، اشکانی، اسلامی